

Na mesto izključenih so bili v prezidij imenovani maršal Žukov, Furceva, Šverniki in Brejnevi, ki so bili sedaj namestniki članov prezidija.

Glede na razorožitev je Tito med drugimi dejal: »Če tisti, ki so v svetu odgovorni, odločijo, da se bodo vsi problemi reševali na miren način, s sporazumevanjem, pa čeprav bi to trajalo tudi daljše obdobje, potem ni nobenega razloga za oboroževanje. Menim, da so odgovorni ljudje že danes prišli do zaključka, da pomeni nasilno reševanje nekega problema negotovo bodočnost za ves svet, da pomeni novo tragedijo. Potemtakem je sedaj čas, da z mnogo večjo resnostjo, ener-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Tehtna beseda o naših pravicah

Iz razprave o členu 7 na zborovanju v Celovcu

Manifestativno skupno zborovanje obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev prejšnjo nedeljo v Delavski zbornici v Celovcu, na katerem je nad 300 predstavnikov iz vseh naših krajev podkrepilo, da je člen 7 Državne pogodbe celota in da mora biti tudi kot celota čimprej uresničen, je še vedno predmet živahnega zanimanja vse naše javnosti. Naše ljudstvo je po svojih krajevnih zastopnikih brez pridržka in z odobravanjem sprejelo tehtne in utemeljene misli, vsebovane v referatu predsednika Zveze slovenskih organizacij o dosedanjih naporih in borbi za uresničitev člena 7 Državne pogodbe ter v izvajanjih predsednika Narodnega sveta o naših šolskih zahtevah v tem okviru.

V našem poročilu o poteku zborovanja smo zadnjič le mimogrede omenili, da se je po obeh načelnih referatih razvila živahna razprava, v kateri je vrsta govornikov s kleno besedo izrazila marsikatero dodatno misel, ki je vredna, da jo v bistvenih potezah posredujemo našim bralcem.

Predsednik Zveze koroških partizanov Karl Prušnik-Gašper je spričo nabito polne dvorane primerjal zborovalce in po njih vse zavedne koroške Slovence z gozdom močnih macenov, ki so pogнали tako globoke korenine, da jih tudi najsilovitejši viharji niso mogli izruvati. Naše ljudstvo — je dejal — je bilo obsojeno na smrt, vendar je po težkih preizkušnjah in naporni borbi za življenjski obstoj končno slavilo zmago nad krivičnim in nasilnim hitlerjevim režimom. Zavedati pa se moramo, da je tudi vsaka beseda v členu 7 Državne pogodbe zapisana s krvjo naših borcev za pravico in demokracijo in da nam je tudi za naprej potrebna življenjska sila kot najučinkovitejše jamstvo, da bomo dosegli naše pravice.

Dr. Mirt Zwitter je primerjal sedanjí položaj našega ljudstva na Koroškem s položajem Južnih Tirolcev pod Italijo. Ob njihovi upravičeni težnji po čim boljših pogojih za življenjski obstoj in razvoj ni mogoče prezreti — je dejal — da so Južni Tirolci že deležni marsikaterih pravic, ki jih Slovenci in Hrvati v Avstriji še nimamo. Na Južnem Tirolskem je v dokajšnji meri uresničena enakopravnost nemškega jezika z italijanskim, povsod so dvojezični napisi. Južni Tirolci imajo lastne šole in učno osebje. V določenih okvirih avtonomije si tudi sami

ustvarjajo in izvajajo zakone, večji del gospodarstva in nad 90 odstotkov zemlje imajo v svojih rokah, pravtako vso cerkveno upravo z lastnim škofom v Brixenu in posebnim generalnim vikarjem za ostala področja, kjer žive poleg Italijanov tudi Južni Tirolci.

V tej zvezi je govornik postavil tudi vprašanje, ali smatra naša država za svojo prvo dolžnost, da se državni tajnik zunanjega ministrstva na Dunaju dr. Gschntzer zanima za vsa manjšinska vprašanja izven naše države, da pa se na domačih avstrijskih tleh ne briga za življenjske pravice gradiščanskih Hrvatov ter koroških in štajerskih Slovencev. Pravica — je dejal — je samo ena; kdor se zavzema za njeno uveljavljanje na Južnem Tirolskem, se ne sme izmikati dolžnostim, ki jih ima naša država po določbah člena 7 Državne pogodbe do Slovencev in Hrvatov v svojih lastnih državnih mejah.

Med diskutanti je spregovoril tudi blaški župan Mirko Kumer. Spomnil se je nedavne preteklosti, ko so zaman skušali naše zavedne ljudi streti z zapori in izseljevanjem. Te čase je naše ljudstvo pogumno in častno prestalo. Danes se v ljudeh spet utrjuje narodna zavest in tudi to je znamenje nove dobe — je dejal govornik — da se na to zborovanje nismo zbrali več, kakor nekoč, v Mohorjevi hiši, marveč v razsežnih prostorih modernega poslopja Delavske zbornice.

Na primeru svoje občine je blaški župan pokazal na prednost dvojezičnega uradovanja, ki v občini Blato vsakomur daje možnost, da uporablja svojo vsakdanjo slovensko govorico tudi v uradnih zadevah. Na ta način se ljudje otrsajo umetno vcepljenih in s strani šovinističnih krogov načrtno gojenih predsodkov glede svoje domače slovenske govorice. Člen 7 Državne pogodbe jamči na vsem

našem ozemlju enakopravnost slovenskega z nemškim jezikom in je zato dolžnost države, da čimprej poskrbi za tako uradništvo, ki bo obvladalo oba deželna jezika. Tozadevno bo tudi novoustanovljena lastna gimnazija vršila koristno poslanstvo za dvojezično šolanje naše mladine.

Glede dvojezičnih napisov je govornik dejal, da tozadevni predpisi v členu 7 niso nič takega kar bi kogarkoli upravičevalo do hrupa ali razburjanja, marveč morejo biti le izraz naše stvarnosti in poprava krivice, ki so nam jo storili pred štiridesetimi leti, ko so jih odpravili.

Končno je govornik poudaril tudi potrebo učvrščanja narodne in jezikovne zavesti v krogu družine in sosesčine, kar bo opogumilo marsikoga, da se bo znebil občutka manjvrednosti in bojazni kot ostankov tiste preteklosti, ki je skušala našega človeka dušiti in mu preprečevati enakopraven razvoj.

Tovariš Šimen Gros iz Št. Petra na Vašinhaj je z ozirom na dosedanje zadržanje in odnos do našega ljudstva izrazil pomisleke v dobro voljo merodajnih oblasti. Zlasti je podčrtal neskladnost namenov, ki se po eni strani odražajo v ustanovitvi slovenske gimnazije, po drugi strani pa v pretečem podiranju dvojezičnega osnovnega šolstva kot njenega nosilnega temelja.

Tovariš Rulic iz Kočuhe je v samonikli besedi vzporedil naše ljudstvo s Cankarjevim hlapcem Jernejem, ki še vedno išče svojo pravico in s Prežihovim samorastnikom, ki mu dušeče okolje ni dopuščalo enakopravnega kulturnega in gospodarskega življenja. Dejaj je, da v ustavi in Državni pogodbi zapisane pravice niso darilo našemu ljudstvu, marveč sad velikih žrtev, ki jih je doprineslo v partizanski borbi proti nasilju in za zmago demokracije v naši deželi.

Avstrija na velesejmu v Trstu

Od nedelje 26. junija do vključno nedelje 7. julija je odprt v Trstu velesejem. To je IX. tržaški mednarodni vzorčni velesejem, na katerem sodeluje 1150 razstavljalcev iz 24 držav, med temi devet v kolektivnih razstavah. Avstrija je prisotna z veliko kolektivno razstavo, ki jo je pripravil Urad za pospeševanje gospodarstva pri Zvezni obrtni zbornici na Dunaju.

Avstrijsko razstavišče je okusno urejeno. Na njem so povečini prikazani proizvodi oblačilne industrije, kožuhovina, športna oprema, igrače, gojzarji, verige, zakovice in jekleni gradbeni predmeti. Značilna poteza avstrijske razstave v »Palači narodov« so lepi in ceneni modni okraski iz stekla in raznih kovin.

Takoj ob vhodu v avstrijski paviljon opozarjajo veliki fotografski posnetki na izumitelja ladijskega vijaka Jožefa Resslera, ki je živel v letih 1793 do 1851. Po-

kazane so fotografske reprodukcije izvirnih listin, na katerih je Ressel zasnoval svoj izum. Razstavljen je fotografija načrta vijaka in kopija patenta. Ressel je pomemben tudi za tržaško mesto, ker je izvedel leta 1829 praktične poskuse pred tržaško obalo.

Med velesejemom so obiskovalci lahko prisostvovali raznim prireditvam, posvečenim cestno-prometni varnosti. Seznanili so se lahko tudi z avstrijskimi filmi, ki so jih predvajali v avditoriju. Na raznih kongresih so strokovnjaki proučevali mnogovrstna gospodarska vprašanja, posebni dnevi pa so bili namenjeni državam, ki so na velesejmu uradno zastopane. Avstrijski dan je bil dne 26. junija.

Izredna poletna vročina je vsaj v prvih dneh ovirala množičen obisk na velesejmu, ker v tako vročih popoldnevih vleče meščane bolj k morju in v druge senčnate kraje.

Moderna oborožitev je draga

Vsaka država, ki sestavlja proračun za celo leto, po navadi določi velikanske vsote za oborožitev. Ker pa se tudi orožje spreminja, modernizira, je tudi v tem pogledu treba biti na tekočem in nabavljati najmodernejšo vojaško opremo, ki pa je tudi zelo draga. Tako so na primer Angleži za letošnje finančno leto določili okoli 550 milijonov funtov šterlingov (39 milijard in 600 milijonov šilingov) za izdelavo orožja in za raziskovanja. Toliko bodo potrošili Angleži, čeprav so precej skržili vojaške izdatke za vojna letala, ki so silno draga. Tako stane okoli sto sodobnih letal 20 milijonov funtov šterlingov (eno milijardo in 440 milijonov šilingov), kar prav gotovo ni malenkost. Usmerjevalni izstrelki (rakete) so v primerjavi z letali sicer cenejši, toda stroški z njimi so izredno visoki zaradi poizkusov, ki so seveda tudi potrebni, ker je le na podlagi teh mogoče priti do koristnih zaključkov.

Navedli bomo nekaj primerov, ki naj bi vsaj nekoliko predočili kako visoki so

stroški za oboroževanje. Cene so samo povprečne, ampak kljub temu nudijo vsaj približno sliko. Točno cen orožja ni mogoče vzeti, ker se razlikujejo od vrste do vrste, od orožja do orožja pa tudi od komada do komada. Bombnik na reaktivni pogon stane okoli 46 milijonov šilingov, lahek bombnik na reaktivni pogon okoli 12 milijonov šilingov, usmerjevalna raketa 1.165.000 šilingov, lovsko letalo 13.600.000 šilingov, helikopter z 12 sedeži 3.800.000 šilingov, tank 2.543.000 šilingov, puška 1.250 šilingov ipd. Kakor je razvidno iz teh nekaj podatkov, so različne vrste orožja zelo drage, posebno draga so letala, ki danes v moderni oborožitvi igrajo precejšnjo vlogo. Nič manj pa ne zaostajajo rakete, ki imajo precejšnjo vlogo v oborožitvi in jim pripisujejo še velik pomen v bodočnosti. Ogromne vsote pa požira tudi atomsko oboroževanje in številni atomski poizkusi proti katerim se bori ves svobodoljubni svet, ker prav ti poizkusi ogrožajo svet in človeštvo.

PO ŠIRNEM SVETU

Kairo. — V Kairo so prispeli visoki funkcionarji alžirskega narodnoosvobodilnega gibanja, ki bodo imeli konferenco o bodoči vojaški in civilni politiki. Egipčanski listi s tem v zvezi javljajo, da bo morda na tej konferenci ustanovljena tudi svobodna alžirska vlada.

Washington. — Med ZDA in Zahodno Nemčijo je bil sklenjen sporazum, na podlagi katerega bodo ZDA dobavile Zahodnemu Berlinu uran in dale podatke o osnutku in sestavi atomskih reaktorjev ter navodila za ravnanje z njim. Razen tega bodo dale na razpolago tudi elaborate o uporabi izotopov v medicini, kmetijstvu, biologiji in industriji.

Beograd. — Jugoslavija bo gradila dve ladji za potrebe egipčanske trgovske mornarice. Sporazum o tem so dosegli ob nedavnem obisku egipčanske trgovinske delegacije. Ladjedelnica »3. maj« z Reke bo še letos dobavila Egiptu tramper z nosilnostjo 10.500 ton, drugo ladjo, tanker, ki ga bo gradila ladjedelnica »Split« pa bo dobavila Egiptu leta 1961.

Ženeva. — Na IV. mednarodni konferenci za boj proti otroški paralizi, ki se bo začela v ponedeljek v Ženevi, bodo znani medicinski strokovnjaki in znanstveniki iz več kot 50 dežel razpravljali o velikem povečanju števila obolenj za otroško paralizo. Konferenca bo trajala pet dni, na njej pa bo sodelovalo nad 1000 delegatov iz raznih dežel. Poročilo svetovne zdravstvene organizacije pravi, da oboli vedno več otrok za to boleznijo.

Hirošima. — Število žrtev atomske eksplozije v Hirošimi na Japonskem še nadalje narašča. V bolnišnici v Hirošimi je pretekli teden zopet umrla neka 30-letna Japonka, ki je ob eksploziji atomske bombe leta 1945 dobila hujše poškodbe. Pozneje je ozdravela, toda pred sedmimi leti je začela naglo hirati in je naposled umrla zaradi levkemije, ki jo je povzročilo atomsko izžarjevanje. To je letos v Hirošimi že 13. primer smrti zaradi atomske eksplozije.

New York. — Sekretariat OZN je objavil osnutek dnevnega reda II. mednarodne konference o uporabljanju atomske energije v miroljubne namene. Razpravljali bodo o bodoči proizvodnji električne energije jedrskega izvora, izkušnjah iz delovanja elektrojedrskih central in načrtih o njih graditvi, uporabljanju atomske energije v druge namene, izkušnjah glede uporabe izotopov ipd. Povabilo na konferenco je prejelo 88 dežel.

San Francisco. — Ameriški minister za zunanje zadeve Dulles je dejal v nekem svojem govoru v San Franciscu, da bodo ZDA, kakor zdaj kaže, ostale pri svoji politiki, ki ne priznava LR Kitajske in vztraja pri nadaljnji trgovinski blokadi proti njej. Dulles je dejal: »Neglede na to, kaj bodo storili drugi, ZDA, ki imajo v kitajskih morjih velike obveznosti glede varnosti, ne smejo graditi vojaške sile svojega potencialnega sovražnika.«

Bonn. — Zahodnonemški parlament je sklenil, da morajo kljukaste križe odstraniti z vseh odlikovanj iz druge svetovne vojne. Kljukaste križe bodo nadomestili z lovrovimi listi.

New York. — Delegat ZDA v OZN Cabot Lodge je zahteval, naj bi se Generalna skupščina čimprej sestala in obravnavala madžarska vprašanja. Njegova zahteva se opira na sklep 24 zahtodnih dežel, naj bi sklicali izredno zasedanje Generalne skupščine, brž ko bo to mogoče. V OZN naj bi sprožili novo propagandno bitko in blokadske razprtije.

Washington. — Poveljnik oboroženih sil NATO ameriški general Norstad je pred komisijo ameriškega senata izjavil, da bi zahodne sile lahko vsak trenutek uničile ves sovjetski vojaški potencial. Pogoji je, da bi ostala v celoti ohranjena vsa dosedanja oporišča atlantskega pakta.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Strojna industrija v Avstriji se je povečala

Proizvodnja avstrijske strojne, jeklarske in železarske industrije se je v prvem četrtletju letošnjega leta povečala in dosegla vrednost 1340 milijonov šilingov. Lani v istem obdobju je proizvodnja znašala 1218 milijonov šilingov. Vendar še računajo, da bo proizvodnja v teh industrijah ob koncu letošnjega leta še narasla. Naraščanje proizvodnje gre predvsem na račun večjega izvoza artiklov te industrije. Vendar je finančni položaj v strojni industriji kljub ugodni prodaji napet, ker stojijo večjim materialnim cenam in večjim plačam nasproti iste cene za proizvode.

Naftovod v Sovjetski zvezi

Iz Sovjetske zveze prihajajo poročila, da bodo gradili naftovod preko Sibirije. Dolžina tega naftovoda bo znašala 4300 km, njegova zmogljivost pa letno 18 milijonov ton nafte. S to velikansko napravo bodo prihranili velikanske stroške transporta nafte iz Ufe v Irkutsk. Koliko bodo znašali stroški gradnje in kdaj bo projekt končan, še ni znano.

„Mi smo pripravljani! Igro zdaj začnimo!“

Razvojna pot poletnih iger na razvalini v Brežah gre stalno navzgor. Mala skupina predanih in zaverovanih idealistov je lahko ponosna na uspehe, ki so vsako leto bolj vidni. Danes poletne igre v Brežah spadajo v vrsto vsakoletnih mednarodnih prireditev, ki privabijo tisoče tujcev v našo prelepo deželo.

Če pregledamo dosednji program: 1950 Schillerjev »Wallenstein«; 1951 Grillparzerjev »Kralja Ottokarja sreča in konec«; 1952 Goethejev »Götz von Berlichingen«; 1953 Schillerjev »Willem Tell«; 1954 Calderonov »Zalamejski sodnik«; 1955 Shakespearejev »Kralj Henrik IV.« ter Molierjev »Tartuffe« in končno letos Shakespearejev »Othello« in Molierjeva »Šola za žene«, potem sta jasno podani tipika in tematika breških poletnih iger. Na impozantnem, naravnost klasičnem prostoru poustvarjajo leto za letom svetovno znana klasična dela in ni čudo zato, da je med obiskovalci že polovica tujcev, ki so redni gostje prireditev v močrni areni razvaline na Petrovi gori nad Brežami.

Postaviti tako mogočna klasična dela na improviziran oder na prostem, brez vsakega vzora in brez sleherne tradicije, zadostiti reprezentativnemu stilu celotnega okolja, ustvariti atmosfero, ki je več ali manj oddaljena našemu pojmovanju, jo spojit z občutkom dobe, to je brez dvoma zelo težavna in odgovorna naloga, tembolj, ker imamo posla z ansamblom, ki ni poklicen in šolan, marveč stoji vsako leto pred novimi in težkimi problemi poustvarjanja klasične odrske umetnosti in skoraj brez pripomočka kakršnega koli študijskega raziskovanja posameznih del. Vse to nadomešča neizčrpni idealizem za delo ter ogromna volja in ustvarjalna težnja, nadomestiti vse to s prirojenim

talentom ter sposobnostmi in izkušnjami pri dosedanjem delu.

Hannes Sandler, duša in idejni oče prireditev v Brežah, s svojo inscenacijo klasičnih del zasleduje predvsem težnjo, da bi se čim bolj približal najprvotnejši avtorjevi zamisli. To mu je tudi letos v inscenaciji »Othella« popolnoma uspelo. Ne izčrpava se v dekorativnosti in zunanjosti — tega mu tudi okolje ne dopušča — marveč pusti do besede prevladujočemu karakterju klasične drame v pravem pomenu besede. V naravni klasični atmosferi okolja brez nepotrebne scenske navlake je Hannes Sandler kot inscenator, režiser in igralec glavne vloge pričaral vso pestrost likov in njihovih medsebojnih odnosov te žaloigré ljubosumja in zahrbtnosti. Suvereno je poustvaril sam

»Othella«, ki ni zapadel v običajno patetični ton, marveč je ostal v vseh različnih izražanjih življenjsko pristen, kljub temu da mestoma prerašča v rahlo grotesknost. Popolnoma dorasel mu je tudi nosilec druge glavne vloge Robert Mösslacher, ki je pravi zlobni intrigant Jago, kakor ga je le redko videti. Pa tudi ostali, kakor Heinz Neunteufel kot Rodrigo, Hilde Mösslacher kot Desdemona in Valentin Pagitz kot Cassio se z vsemi drobnimi karakterji in tipi primerno uvrščajo v celotno dogajanje. Res velik uspeh za igralsko potenco laičnega ansambla, ki je pod vodstvom Hannesa Sandlerja izvršil letos s pripravo Shakespearejevega »Othella« in Molierjevo »Solo za žene« nalogo, ki je terjala od vseh mnogo ur hudega ustvarjalnega dela.

V. ljubljanski festival se je pričel

Minulo soboto je pestro kulturno življenje v Ljubljani še bolj zaživelo, začel se je namreč V. ljubljanski festival, ki ima tudi letos zelo mnogostranski in pester spored za vse dni festivala. Ob tej priliki je bila v Narodni galeriji na slovesen način odprta razstava del znamenitega avstrijskega poznobaročnega slikarja J. M. Kremser-Schmidta. Otvoritev te razstave je bila obenem tudi že slovesna otvoritev V. ljubljanskega festivala.

Ob priliki otvoritve razstave se je v Narodni galeriji zbralo mnogo javnih in kulturnih delavcev iz Slovenije in Avstrije. V imenu upravnega odbora Galerije je govoril dr. Izidor Cankar. Dejal je, da je kratkotrajna epizoda slikarja Kremser-Schmidta v Sloveniji zavzela pomembno

mesto v slovenski umetnostni zgodovini. Ravnatelj Narodne galerije dr. Dobida je v svojem govoru orisal značaj in bistvo Kremser-Schmidtove umetnosti ter nastanek njegovih podob v Sloveniji. Na razstavi je zbranih 44 podob tega velikega umetnika s področja Slovenije.

Avstrijski generalni konzul iz Zagreba dr. Edmund Krahel, ki je nadomeščal veleposlanika dr. Wodaka in ki se je hkrati s konzervatorjem dunajskega muzeja dr. Zykanom udeležil otvoritve, je želel razstavi v Ljubljani veliko uspeha in ugotovil, da je Ljubljana znova prispevala kulturni dogodek, čigar pomen je nad vse velik. Razstavo pa je odprl podpredsednik Ljudske skupščine LR Slovenije dr. Ferdo Kozak, ki je ob tej priliki izrazil priznanje Narodni galeriji, ki je prvič posredovala ta dela Kremser-Schmidta široki javnosti v Sloveniji.

Zvečer v soboto je bila na Križankah velika svečanost — ob slavnostnem pozdravu fanfar se je začel festival. Za prvo prireditev v dolgi lepi vrsti festivalnih večerov je bil izbran Stevana Hrističa balet »Ohridska legenda«. Prav to delo je doživelo ne samo v Jugoslaviji velike uspehe, marveč tudi v inozemstvu. Odslej bodo Križanke ob ugodnem vremenu do 21. julija središče kulturnega dogajanja, kjer se bodo večer za večerom pod milim nebom vrstile različne prireditve. Tu bodo 14. julija nastopili tudi naši pevci združeni v skupnem zboru podjunskih in rožanskih zborov. In sicer bo 14. julij v okviru V. ljubljanskega festivala posvečen slovenskim koroškim in tržaškim narodnim pesmim. Peli bodo tudi pevci iz Trsta.

Spored V. ljubljanskega festivala v drugem tednu

6. 7. — P. I. Čajkovski: **Labodje jezero**; balet ljubljanske Opere, Križanke.
7. 7. — S. K. Hristič: **Ohridska legenda**; balet ljubljanske Opere.
8. 7. — **Večer jugoslovanskih folklornih plesov in pesmi**; ansambel narodnih plesov Srbije »Kolo« iz Beograda, Križanke.
9. 7. — **Večer jugoslovanskih folklornih plesov in pesmi**; »Kolo« iz Beograda, Križanke.
10. 7. — **Koncert Slovenske filharmonije**; Križanke, predverje.
11. 7. — **Kvartet »Collegium Musicum«**, iz Zagreba, Rotovsko dvorišče.
12. 7. — B. Smetana: **Prodana nevesta**; ljubljanska Opera, Križanke.
13. 7. — Smetana: **Prodana nevesta**. Ljubljanska opera. Križanke.
14. 7. — **Večer slovenskih tržaških in koroških pesmi**. Nastop koroških in tržaških zborov. Križanke (predverje).

*

Pričetek vseh prireditev ob 20.30 uri. Jugoslovanske železnice dajejo v času od 5. do 23. julija 1957 za vse udeležence V. ljubljanskega festivala 25-odstotni popust.

Dragocena zapuščina kot darilo

Pred nedavnim so v Münchenu zaprli razstavo slavnega ruskega slikarja Vasilija Kandinskega, kateri je skoraj dvajset let živel in delal v tem mestu. Mnoga dela tega umetnika so bila do pred nedavnega širši javnosti neznan, ker jih je hranila prijateljica Kandinskega Gabriele Münter, prav tako znana umetnica. Letos je praznovala svojo osemdesetletnico rojstva ter je ob tej priložnosti poklonila mestu München vso zbirko Kandinskijevih slik, ki obsega nad 150 oljnih slik ter nekaj sto grafičnih listov. Ta zapuščina Kandinskega, ki jo cenijo na več milijonov nemških mark, je ruskega umetnika prikazala v novi, doslej malo znani luči. Vsekakor je tako darilo nekaj izrednega in dragocenega.

France Mihelič bo razstavljal v Južni Ameriki

France Mihelič, eden največjih sodobnih slovenskih slikarjev in grafikov, bo letos sodeloval na IV. Bienali v San Paulu v Južni Ameriki. V ta namen je izdala Državna založba Slovenije poseben katalog, ki vsebuje poleg številnih reprodukcij Miheličevih umetnin tudi kratek življenjepis umetnika ter v kratkih obrisih prikazuje njegovo delo.

Werner Berg razstavlja v Parizu

Sredi preteklega meseca je bila v Parizu v prostorih Centre Culturel otvoritev umetniške razstave del slikarja umetnika Wernerja Berga, ki živi in deluje na Koroškem. Razstava bo v Parizu odprta še do sredi julija. Ob priliki otvoritve je bil sprejem tudi večji sprejem in povabljenih je bilo večje število pomembnih francoskih in tujih umetnikov in kritikov. Razen tega so bili povabljeni tudi številni dopisniki velikih pariških dnevnikov in umetniških revij. Taki gostje so se ob tej priliki prvič tako zbrani znašli v prostorih za umetniške razstave ustanove Centre Culturel.

Na razstavi so predvsem številni lesorezi, ki posebno odgovarjajo bistvu in

okoliščinam v katerih umetnik deluje in ustvarja svoje umetnine, ki si vedno uspešneje utirajo pot v svet. Močno je umetnik udeležen na razstavi tudi s svojimi umetninami v črno-beli tehniki. Ob priliki otvoritve je bilo mnogo odobranja in priznanja izrečenega spričo originalnosti, ki jo umetnik tudi vedno ohrani, saj je prav v svojem osebnem stilu vedno močan in neprekosljiv.

Da so Bergova umetniška dela mnogo čislana in velike umetniške vrednosti, je dokaz že to, da se je pariška Nacionalna knjižnica odločila, da bo odkupila številna razstavljena dela in jih vključila v svojo umetniško zbirko.

Dr. MIRT ZWITTER

25

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Nato opozarja italijanska spomenica na izjavo zunanjega ministra dr. Karla Gruberja z dne 31. januarja 1948, ki podčrtava, da bo z izpolnitvijo Pariškega sporazuma zadoščeno bistvenim zahtevam južnotirolske nemške skupine. Vsako nelojalno zadržanje Južnih Tirolcev, ki bi prelo te jamstev bilo usmerjeno na spremembo stanja, ki je bilo osnova Pariškega sporazuma, bi našlo tudi obsodbo avstrijske vlade. Za podporo avstrijske vlade v tem duhu zagotavlja italijanska vlada vnaprej svoje priznanje.

*

V podrobnem odgovoru na posamezne, v avstrijskem Memorandumu z dne 8. oktobra 1956 kot neizpolnjene ali nepopolno izvedene točke Pariškega sporazuma, izjava italijanska spomenica:

Točka 1, lit b Sporazuma: »enaki položaj nemškega jezika...«

Italijanska spomenica zanika, da bi izhajalo iz besedila Sporazuma priznanje »uradnega« značaja nemškega jezika, ker da je treba razumeti ta odstavek skupno z uvodnim predstavitvijo. Iz tega pa bi naj sledilo, da je mišljena samo pravica državljanov nemškega jezika do uporabe njihovega jezika v običevanju z javnimi uradi ter temu odgovarjajoča obveznost ura-

dov, da zunanje uradovanje s strankami izvajajo na osnovi dvojezičnosti (obveznost dvojezičnih označb, listin in razglasov, ki so kakorkoli namenjeni vsemu prebivalstvu.²⁰) V smislu tega načela tudi določa člen 84 Posebnega statuta, da je uradni jezik na področju italijansčine, člen 85 in izvedbene določbe pa so uvedle za pokrajino Bozen dvojezičnost. Konkretno imajo torej nemško govoreči državljani naslednje jezikovne pravice in uradi odgovarjajoče dolžnosti:

a.) Nemško govoreči državljani pokrajine Bozen imajo pravico, da pri običevanju z javnimi upravnimi uradi, ki imajo svoj sedež v pokrajini ali pri pristojnih uradih za vse področje, uporabljajo svoj jezik.

To velja tudi za seje regionalnih in pokrajinskih organov ter krajevnih

²⁰) Pripomba: Besedilo Sporazuma dopušča takšno tolmačenje samo, ako bi uvodni stavek (točka 1, drugi stavek) nedvoumno izražal, da je mišljena vskladitev nove določbe glede uporabe nemškega jezika „z že podzetimi ali zakonitimi ukrepi, ki se pripravljajo“, v kolikor ti priznavajo samo italijanski uradni jezik. Te javnosti pa besedilo ne nudi!

javnih korporacij in odborov (n. pr. Regionalni svet, Regionalna vlada, Pokrajinski deželni zbor, Pokrajinska vlada, občinski sveti in odbori itd.).

b.) V odgovarjajočem smislu so organi in uradi državne uprave s sedežem v pokrajini ali pristojnostjo za vse področje obvezani, državljanom, ki se na nje obrnejo v nemškem jeziku, ustmeno ali pismeno odgovarjati v istem jeziku. Če prične pismeno običevanje urad, uporablja poznani ali domnevani jezik naslovljenca, v dvomljivih slučajih ob jezika.

c.) Spisi in listine, ki so namenjene posameznemu nemško govorečemu državljanu, se izstavijo v nemškem jeziku ali v obeh jezikih, če gre za listine, ki jih je treba ob gotovih prilikah predložiti javnim organom (torej tudi izven pokrajine).

d.) Javni spisi, ki so v neosebni obliki naslovljeni na vse državljane (provinke, občine, dela občine) se objavijo v obeh jezikih neglede na sedež urada, če so pristojni tudi za Tirolsko Poadižje.

e.) Uradna označba krajev je v vsej provinci dvojezična, v krajih, kjer se govori ladinsko, trojezična.

S tem je v Pariškem sporazumu zasidrano načelo enakega položaja jezika za vse nemško govoreče državljane v zadostni meri upoštevano. Vlada je upravičeno zavrnila osnutek »Deželnega personalnega

reda«, ker je očitno skušal kršiti gornji jezikovni sistem.

Nato navaja spomenica ukrepe, ki jih je italijanska vlada podvzela izven okvira zakonitih določb, da bi v praksi in vsakdanjem krajevnem življenju zagotovila zadovoljivo upoštevanje jezikovnih pravic nemško govorečih državljanov²¹).

²¹) Pripomba: Italijanska vlada je pustila neokrnjeno šolsko ureditev iz časa nemške zasedbe in zavezniške zasedbene dobe. Z odredbo prefekta pokrajine Bozen z dne 24. nov. 1945 je bila dovoljena svobodna uporaba nemščine tudi v javnem življenju. Namestili so poleg italijanskih tudi nemške krajevne označbe. Vsi napisi (tudi zasebni), razglasi in plakati so morali biti v glavni vsebini dvojezični. Javni uradi in javne ustanove so morale v roku enega leta biti sposobne, da ustno in pismeno uradujejo v obeh jezikih in odgovarjajo v jeziku, v katerem se je stranka obrnila nanje. Z dekretom prefekta pokrajine št. 825 z dne 22. dec. 1945 je bila uradno potrjena dopustnost uporabe nemščine pri vseh političnih, upravnih in sodnih oblasteh province Bozen ter dopuščeni razglasi v občinah v nemščini, razen sodnih odredb in razsodb. Poseben nalog Ministrskega predsednika je dal Južnim Tirolcem možnost spremembe poitalijančenih rodbinskih imen in izbire nemških krstnih imen za novorojenčke (glej »Dolomiten« z dne 30. aprila 1946!).

(Nadaljevanje sledi)

Obvestilo staršem

Letošnje letovanje naših otrok

Obveščamo starše, da tudi letos lahko prijavijo svoje slovensko govoreče otroke na letovanje v počitniško kolonijo na Jadransko morje. Letošnje letovanje bo v Malinski na otoku Krku ter je predvideno za čas od 15. avgusta do 5. septembra.

Starši, ki želijo prijaviti svoje otroke v starosti od 9. do 14. leta, morajo to storiti najkasneje do 31. julija 1957, ker pozneje došli prijav ne bo mogoče več upoštevati.

V prijavi je treba navesti naslednje podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev,
2. ime otroka in njegove rojstne podatke,
3. če je otrok že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Prijavi je treba priložiti osebno izkaznico otroka s sliko, ki jo izstavi občina, zdravniško spričevalo in hkrati vplačati režijski prispevek v znesku 100 šilingov.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo po končanem prijavnem roku pisмено obvestili ter jim sporočili tudi potrebna navodila.

Ne zamudite prijavnega termina ter pošljite prijave na naslov:

Zveza slovenskih organizacij
Celovec — Klagenfurt
Gasometergasse 10

Nenavadno srečo je imela

Zena kmeta Alojzija Ahaca v bližini Celovca je imela pred nedavnim v zelo nevarni okoliščini izredno srečo. Njen mož je bil zaposlen s košnjo pri Vajnkarti, kamor mu je žena Pavlina prinesla malco. Nato pa je s konjsko vprego peljala zeleno krmo proti domu. Na poti se je konj nenadoma zgrudil kot bi ga zadela strela z jasnega neba. Zena, ki je šla vstric voza, je pohitela naprej in prišla konja za glavo, pri čemer je na mah začutila močan električni sunek, da je roko takoj umaknila. Zapazila je, da je imel konj okoli nog ovito električno žico, ki je bila odtrgana od iz Borovelj v Celovec napeljanega 20.000-voltnega voda. Konj se ni več ganil, prepaščena žena pa je lahko vesela, da je tok ni ubil. Srečno naključje je pripisati temu, ker je imela obute gumijaste škornje in dva para volnenih nogavic. Preden so tok izključili, je trajalo okoli 45 minut, medtem pa so zadnje noge konja že popolnoma zoglele. Škoda, ki jo nosi kmet, znaša okoli 7000 šilingov.

Krompirjev hrošč na pohodu

O najdbah krompirjevega hrošča v nekaterih krajih na Koroškem smo že poročali. Iz vesti iz mnogih drugih krajev je razvidno, da se škodljivec nevarno širi. Hrošča so našli tudi v več krajih velikovškega okraja. Kakor poročajo, so med drugim na enem krompirišču na Dobrovi v občini Ruda pobrali nad 2000 krompirjevih hroščev in ličink. Iz tega sledi nujnost, da se tudi posamezni kmetje zanimajo za svoje krompirjeve nasade in tako lahko pravočasno storijo potrebne ukrepe za odstranitev velike škode.

Razne vesti iz Koroške

V Beljaku sta prvič na Koroškem dve dekleti prestali izpite za mesarske pomočnice. Obe, 18 letna Johanna Steiner in 17 letna Eva Steinbauer, zaposleni pri tvrdki Pirkner v Beljaku, sta prejeli spričevali za oceno zelo dobro.

V mestnem Rimskem kopališču v Celovcu so določili naslednje čase za kopanje: kadna in pršna kopel od četrtega do sobote od 9 do 19 ure, parna kopel za ženske vsak četrtek, za moške pa vsak petek.

Šestindvajsetletni kmečki delavec iz Starega dvora v grabštajnski občini se je vrgel na železniški tir, da bi ga povozil v smeri iz Celovca vozeči motorni vlak. V zadnjem trenutku je namero preprečil neki zidar in ga rešil prostovoljne smrti. Pravijo, da se je samomorilni kandidat hotel končati zaradi nesoglasij v ljubezni.

Na Koroškem je bilo koncem meseca

V blaški občini gradimo dve šoli

Morda imamo vzroka dovolj, da se spet enkrat oglasimo iz naše občine. Ni nam treba pripovedovati, da smo v času košnje rosnj in potni vsak dan, kadar pripeka sonce in nas ne moti dež. S košnjo, ki jo v ravnini po veliki večini opravljamo s kosilnico s traktorskim pogonom, smo približno zadovoljni, ker je tam, kjer so travnišče postregli tudi z gnojili, pridelek kar dober. V komeljskem kraju, ki pripada naši občini, pa žvenketa in poje v jutranji rosi še vedno kosa: srk, srk ... Nobeno čudo ni, da koscem malca diši, ki jim jo prinese okoli devete ure skrbna gospodinja in da se jim prileže tudi krepak požirek domače pijače, sadjevca, s katerim gospodari v času napornega dela ne skoparijo.

Toda tudi na drugih poklicnih področjih marljivo delajo ter si pošteno služijo svoj vsakdanji kruh.

Zidarji in tesarji na Komlju so na delu,

da pozidajo in postavijo primerno šolsko poslopje. Doslej so otroci v zelo raztreseni vasi Komlju hodili v zasilne šolske prostore v kmečkem poslopju pri Apovniku, kar seve ni ustrezalo sodobnim šolskim potrebam. Tudi na Komlju so otroci brihtni in sposobni, da korakajo vstric z drugimi, ki imajo ugodnejše pogoje za obiskovanje šole. V veselje 25 šolskih otrok in njihovih staršev pa so že vidni obrisi za novo enorazredno šolo na Komlju. Mestni gradbeni mojster ing. Albert Glawar v Pliberku in tesarski mojster Valentin Krof iz Doba sta že tako daleč, da lahko računamo, da bodo v bodočem šolskem letu šolarji že tako srečni, da bodo hodili v novo in lepo šolo.

Poleg občine in drugih činiteljev se je za gradnjo šole vztrajno prizadeval tudi tamošnji učitelj Millionig. Potrebni les za šolo so dali na razpolago okoliški kmetje, različne tvrdke pa so prispevale ostali

V spomin dr. Ivanu Kobentarju, rojaku iz Št. Jakoba v Rožu

Spet se je v Ljubljani odprl grob, v katerem je našel poslednji počitek eden naših koroških bratov, ki je preživel zadnja desetletja izven svoje ljubljene koroške domovine. Na Žalah smo se pred kratkim poslovili od dr. Ivana Kobentarja, našega rojaka iz Št. Jakoba v Rožu.

Ime Kobentarjeve družine ni bilo pojem le za bližnjo okolico Št. Jakoba, znana je bila širom naših krajev, kjer je bilo delo za narodno stvar častna zadeva slehernega pripadnika slovenskega življa na Koroškem. Med starejšo generacijo je še živ spomin na čase, ko je bila Vidmanova domačija sredi Št. Jakoba zbirališče za vse tiste, ki so posvetili svoje sile in znanje borbi za pravice koroških Slovencev. V to borbo so se zavestno vključili tudi vsi člani Kobentarjeve družine in tako nadaljevali delo starega Vidmanovega očeta, ki je bil dolga leta slovenski župan obširne šentjakobske občine.

Med tistimi, ki so morali po plebiscitu zapustiti rodno koroško zemljo, je bil tudi Ivan Kobentar; s svojim požrtvovalnim delom za slovensko stvar se je preveč zameril narodnim nasprotnikom, ki so bili pijani »zmage v nemški noči«. Kot živinozdravnik je dolga leta služboval v dalj-

ni Črni gori, po zadnji vojni pa je vse svoje sile posvetil obnovi obmejne veterinarske službe, v kateri je do zadnjega deloval na Jesenicah.

K zadnjemu slovesu ob odprtem grobu so se zbrali številni sorodniki in svojci, prav tako pa tudi mnogi prijatelji in znanci ter službeni tovariši, da se poslovijo od pokojnega Ivana Kobentarja. Po pogrebni svečanosti, ki jih je opravil koroški rojak stolni kanonik dr. Arnejc, sta spregovorila poslovilne besede predstavnik Kluba koroških Slovencev dr. Felaher ter zastopnik veterinarske službe LR Slovenije.

S svojim značajem si je pokojni Iván Kobentar pridobil nebroj prijateljev, njegova požrtvovalnost je bila prislovljena in za marsikatero leto si je skrajšal življenje, ker mu je bilo dosledno izpolnjevanje službenih dolžnosti pogosto bolj važno, kot pa skrb za svoje lastno zdravje. Da za vse to ni pričakoval zahvale in priznanja, je le ena njegovih vrlin. Zlasti koroški Slovenci ga bomo ohranili v lepem spominu kot enega naših najboljših, ki v izpolnjevanju službenih dolžnosti ni poznal počitka in ki mu pri delu za narod ni bila pretežka nobena žrtev.

Zvabek

Minulo soboto smo na domačem pokopališču položili k trajnemu počitku Marijo Krištof, spoštovano Stogartovo mater v Žvabeku.

Rajna Stogartova mati je izšla iz znane Milačeve družine, ki je pred prvo svetovno vojno kupila Brenerjevo posestvo na Blatu. Eden njenih bratov je postal kmet na Blatu, drugi brat je bil med prvo in drugo svetovno vojno okrajni glavar na Prevaljah in v Dravogradu in živi danes kot upokojenec v Ljubljani, tretji brat pa je prevzel rojstno hišo na Gorenjskem,

pred nekaj leti pa je preminul na Jadranskem morju. Sestra učiteljica je vdova po odvetniku dr. Urbancu, ki je preteklo leto umrl v Ljubljani.

Pokojna mati, katere vse življenje je bilo posvečeno marljivemu delu ob strani svojega moža Karla in doraščajočega dobro vzgojenega naraščaja, je dosegla starost 71 let. Oče Krištof je mnogo truda posvečal našim skupnim koristim, med drugim kot slovenski župan žvabeške občine in načelnik hranilnice in posojilnice. Pri vsem tem prizadevanju mu je bila pokojna žena zvesta in uvidevna sodelavka.

Na njeni zadnji poti je pokojno mater spremljala številna množica žalnih gostov, sorodnikov in znancev. Vsi pa, ki Stogartovo družino poznamo, izrekamo žalujočim svojcem naše iskreno sožalje.

Blato

Za našo strojno postajo (Maschinenhof) bomo, kakor je podoba, kmalu postavili primeren prostor za shrambo strojev in orodja. Za stavbni prostor smo z lastnikom zemljišča sklenili najemno pogodbo za petindvajset let, ki smo jo že podpisali pri notarju. Potrebni les za stavbo je dovolil občinski odbor iz občinskega gozda, deželna vlada pa bo prispevala 6000 šilingov za delavce in druge potrebščine.

Ko bomo imeli praktičen prostor za shrambo inventarja, imamo od koroške ustanove pomoči za strojne postaje zagotovljen snopoveznik in veliko mlatilnico. K traktorju pa že lahko priključimo moderen plug in prečko za košnjo.

material. Stavbno zemljišče je dal na razpolago kmet Ravnjak, za kar mu morajo kot protiuslugo napeljati vodovod k njegovi hiši.

Iz sredstev izravnalnega fonda koroške deželne vlade so pričeli zidati tudi potrebno novo šolsko poslopje pri Božjem grobu. Staro šolsko poslopje na griču so prodali in pod hribom nabavili primeren gradbeni prostor. Že delajo s polno paro: izkopali so klet in sezidali temelje. Ko je občina razpisala gradbena dela, je najugodnejšo ponudbo predložila gradbena tvrdka Moser v Celovcu, načrt pa je izdelal znani arhitekt Janez Oswald. Tesarska dela je tudi pri tej gradnji prejel mladi mojster domačin Valentin Krof, ki je prav tako postavil najugodnejšo ponudbo. Za okoli 570.000 šilingov se je tvrdka Moser obvezala, da bo nova šolska stavba že do 15. septembra dograjena v surovem stanju.

Da je prišlo do uresničenja tega načrta, je uspeh skupnega prizadevanja občinskega odbora pod županom Mirkom Kumrom in šole pod vodstvom nadučitelja Valentina Vautija. Pomagali pa so tudi drugi činitelji, med temi gospod deželni glavar Wedenig, ki si je maja 1956 osebno ogledal staro šolo in si osvojil prepričanje, da nikakor več ne ustreza času. Znano je, da deželni glavar z vso vnemo pospešuje prizadevanja na šolskem področju. Odločno se je za stvar zavzel socialistični deželni poslanec Wit, ki je zadevo z uspehom iznesel v deželnem zboru in zastopal pri deželnem šolskem svetu. Načrt je podprl tudi deželni šolski nadzornik za dvojezično šolstvo gospod Just, potrebna denarna sredstva iz javne roke pa sta skupno priskrbeli deželni svetnik gospod Sima in višji uradni svetnik gospod Steiner.

Z obema novima stavbama in sodobnimi učnimi prostori bo brez dvoma zelo ustrezno učeči se mladini, ki koraka v

SPREJEMNI IZPITI

NA SLOVENSKI GIMNAZIJI

NA SLOVENSKI REALNI GIMNAZIJI SO SPREJEMNI IZPITI V PRVI RAZRED DNE 8. JULIJA, V DRUGI IN TRETJI RAZRED DNE 9. JULIJA OD 8. URE NAPREJ. URADNE URE OD 11. JULIJA NAPREJ SO SAMO OB ČETRTKIH OD 8. DO 10. URE DOP. V LERCHENFELDGASSE 22/II., SOBA 65.

novi čas. Kakor bodo zgradbe, ki se jih vsi veselimo, ustrezale današnjim šolskim zahtevam, tako pričakujemo, da bodo poklicne učne moči tudi v teh šolah izgrajevale mladi naraščaj v značaje: sposobne za obstoj v vsakdanjem eksistenčnem trenju, v koristne člane države in človeške družbe, v zvestobi do svojega ljudstva in med drugim v znanju obeh deželnih jezikov, svojega lastnega in jezika naroda soseda, v duhu pravic in dolžnosti, zasidranih v členu 7 Državne pogodbe.

Potujoči kino SPZ predvaja

od sobote, 6. julija do četrta, 11. julija 1957 film:

HEIDI

v soboto, 6. julija ob 20.30 uri v Bilčovsu pri Miklavžu,

v nedeljo, 7. julija ob 14.00 uri v Beli pri Sorgerju,

ob 16.30 uri v Goričah pri Planteu,

ob 20.30 uri v Šmihelu pri Šercerju,

v torek, 9. julija ob 20.30 uri v St. Primožu pri Voglu,

v sredo, 10. julija ob 20.30 uri v Ledincih pri Rauschu.

Film je dostopen tudi za mladostne.

KOLEDAR

Petek, 5. julij: Ciril in Metod
Sobota, 6. julij: Izaija
Nedelja, 7. julij: Vilibald
Ponedeljek, 8. julij: Elizabeta
Torek, 9. julij: Tomaž
Sreda, 10. julij: Amalija
Četrtek, 11. julij: Olga

Zakaj žabji dedek nima repa

Mati Burja je odšla po svojih vsakdanjih poslih in pustila otroke, vesele male Vetrčke, da so se igrali po zelenih travnikih.

Lovili so se, imeli dirke s čebelami, s sončnimi žarki so se igrali skrivalnice. Končno pa so se zbrali ob Smehljajoči mlaki, kjer je na zeleni lilijini blazinici sedel dedek Žabjek.

Ferdo Godina:

GOLOBI

Moji sestri Marti so pogoreli hlev, gumno in klet. Nikakor se nisem mogel sprijazniti z mislijo, da ne bom več videl hleva, na katerem sem tolikokrat spal, ne gumna, v katerem smo mlatili, ne kleti, v kateri smo na zrnju mehčali še nezrela jabolka. Zdelo se mi je, da ni moglo biti take sile, ki bi vse to naenkrat zbrisala z zemlje.

Čez nekaj mesecev sem zopet prišel domov, pa je že bil na tistem mestu nov hlev, novo gumno, nova klet in vse to je pokrivala že nova streha. Z Marto sva stala sredi dvorišča. V tla, na katerih sva stala, je dež na debelo zapral pepel. Gledala sva, kar je bilo z muko na novo postavljeno.

Ko tako molče stojiva, prileti na streho golob. Velik, pisan, z dolgimi peruti, z belimi pernatimi ostrogami na nogah in z živimi, svetlimi očmi. Vedno sem ga rad opazoval na strehi, ko sem bil doma. Zdaj se je prestopal na slemenu, se vrtel in grulil. Mislil sem, da so domači spet napravili pod streho golobnjak in da se prejšnje življenje spet vrača. Gledal sem goloba in si mislil:

»Kako mu je dobro. Prileti in odleti in se ne briga za naše težave.«

Pa pravim Marti:

»Golobico kliče.«

Marta pa:

»Kliče jo že, a je ne bo več priklical.«

»Zakaj je ne bi priklical?«

»Ni je več!«

V tistih dneh, ko je pri Marti nastal požar, je namreč golobica v golobnjaku sedela na jajčkih. Podirali so se tramovi, a golobica se ni hotela premakniti. Ogenj je preskočil na golobnjak, a nje še ni bilo na svetlo. Nazadnje ni bilo ne hleva ne gumne ne kleti ne golobnjaka, bilo pa tudi ni več golobice. Zgorela je.

Gledala sva goloba na strehi, kako je prestopical, se vrtel in se priklanjal na vse strani. Zdaj sem vedel, da tudi njemu ni bilo lahko v majhnem srcu.

Žabji dedek ali dedek Žabjek — kakor pač hočete — je bil star, v resnici zelo star in moder. Nosil je zeleno suknjo in imel je globok glas. Ko je žabji dedek govoril, je vsakdo spoštljivo poslušal.

Spodaj v Smehljajoči mlaki je bilo nekaj dedkovih pra-pra-pra-pravnukov. Gotovo bi ne vedeli, da so to njegovi pravnuki, razen če bi vam kdo povedal. Niti malo niso bili dedku podobni. Bili so okrogli in debeli ter so imeli dolge repe — morda so jih prav zaradi tega imenovali Paglavce.

»Oh, dedek Žabjek, pripoveduj nam, zakaj nimaš repa, kot si ga imel v mladih dneh,« je zaprosil eden malih Vetrčkov. Dedek je hlastnil po neumni, majhni zeleni muhi in se bolje namestil na blazinici velike lilije, medtem ko so se veseli Vetrčki zbrali okoli njega, da bi ga poslušali.

— Nekoč, — je pričel žabji dedek, — so žabe vladale na svetu, kjer je tedaj po večini bila sama voda. Bilo je zelo malo suhe zemlje — oh, zelo malo, res! Ni še bilo dečkov, ki bi metali kamenje.

V tistih dneh so imele vse žabe rep, dolg, čeden rep, na katerega so bile zelo zelo ponosne; zares, — je nadaljeval žabji dedek. Njihov kralj je bil dvakrat tako velik kot ostale žabe, rep pa je imel trikrat večji. Bil je silno ponosen, o, zelo ponosen na svoj dolgi rep, prav zares. Imel je navado sedeti in ga občudovati, dokler ni mislil, da ni nikoli bilo in nihče več nikoli ne bo imel tako krasnega repa. Pa še to navado je imel, da je mahljal z njim sem in tja po vodi. Vselej, kadar je z njim tako zamahnil, so druge žabe vzklikale: »Ah!« in »Oh!«

Iz dneva v dan je postajal žabji kralj vse bolj domišljav. Nič drugega ni več počel, le jedel je in spal ter občudoval svoj rep.

Kakor veste, pa so ljudje, ki nič ne delajo na tem svetu, nepotrebni in zanje ni mnogo prostora. Ko je mati Narava videla, kako nekoristno je postalo žabje pleme, je poklicala žabjega kralja predse in mu dejala: »Ker ne moreš na nič drugega misliti, kot na svoj krasni rep, ti ga bom odvzela. Ker ne delaš nič drugega, kot samo ješ in spiš, se ti bodo usta razširila kakor vrata, oči pa izbuljile. Imel boš krakaste noge in postal boš grd, da se ti bo ves svet smejal.«

Žabji kralj je pogledal svoj rep in že se mu je zazdelo, da se mu je skrajšal. Pogledal je zopet in že je bil spet krajši. Vselej, kadar ga je pogledal, je postajal

rep manjši in tanjši. Ko ga je še tako pogledal, ni ostalo drugega kot majhen štrcelj, s katerim pa ni mogel migati. Komaj je še ta štrcelj izginil, že so mu smuknile oči iz glave, oči pa so se večale in večale.

Stari žabji dedek je obmolknil in žalostno pogledal nespametno zeleno muho, ki je krožila okoli njegove glave. »Kva-ak!« je rekel in pri tem široko odprl usta in skočil kvišku. Ko je zopet sedel na blazinico, ni bilo zelene muhe nikjer več. Žabji dedek je mlasknil z ustnicami in nadaljeval:

— In od tistega dne vse do danes se rodi vsaka žaba z velikim repom, ko pa postane večja in večja, je rep manjši in manjši, dokler končno popolnoma ne izgine. Potlej se samo še spominja, kako neumno je biti domišljav in se bahati s tem, kar nam je dala mati Narava.

Tako torej sem prišel do tega, da sem izgubil rep, — je končal svojo zgodbo žabji dedek.

— Hvala! — so vzkliknili veseli Vetrčki. — Ne bomo pozabili!

F. S. Finžgar:

Droben spomin na očeta

Ko sem hodil drugo leto v šolo, smo dobili nalogo, ki je seveda nisem naredil. Šel sem raje z drugimi ljudmi na gmajno orehe klatit. Kar nas je prišlo naslednji dan v šolo brez naloge, smo bili zaprti, kajpak. Zato sem zamudil doma obed.

»Kod si hodil?« me vpraša oče. Hudo je bilo povedati po pravici. Toda laž mi je oče tako pristudil, da se nisem mogel zlagati. Še danes jo sovražim.

Mati je postavila predme skodelico postane jedi, oče pa je segel po klobčič hodničnega sukanca, odtrgal dolgo nit in mi velel: »Nogo!«

Dvignil sem nogo in strahoma čakal, kaj bo. Oče me je otvezel za nogo, na nitko in me privezal k javorovi mizi.

»Tako, sedaj boš pa doma zaprt, da boš vedel, kaj je tvoja dolžnost.«

Pahnil je predme torbico s šolskimi knjigami in odšel z vsemi drugimi iz hiše na travnik nakladat otavo. Hišna in večna vrata je pustil nalašč odprta na stezaj.

O, ali veste, kaj se pravi tlačiti na vozu seno, otavo v soncu — in potem še jahati domov grede na konju? Če ne veste, vas pomilujem, kakor sem — ubogi jet-

Pogumna lisica

Zvitorepka je lisica
se iz zajca norčevala:
»Kakšna nora si butical!
Rada bi te ozmerjala.

Strahopetec si strašanski;
če le suha veja počí,
strah obide te neznanski
in srce ti v hlače skoči.

Mene le za vzgled si vzemi;
kar z dvorišča kuro vzamem,
ne bojim se, le verjemi,
z njo čez plot pogumno planem.«

Od takrat ni dolgo časa.
Tetka se je v past ujela,
več o njej ni čuti glasa.
Vse preveč je bila smela.

Zajček strahopetni pase
pa še vedno se po polji,
bolj boječ kot prejšnje čase,
vendar vse mu gre po volji.

nik — pomiloval tedaj samega sebe. Toda nitke si nisem upal raztrgati. Oče me je otvezel, in po pravici! Tudi pajčevina bi me takrat držala.

UGANKE

Ne rezgeče niti riga,
če vesel je, z repom miga,
lajati zna prav zares,
temu pravimo mi —
(sod)

Kaj naj vendar bi to bilo:
Žepno namreč je rezilo,
rabiš lahko ga vsak hipec,
mi mu pravimo pa —
(oajdp)

Je iz jajca se zvalilo,
čivka srčkano in milo,
hrano kar po tleh si išče.
To ni zajček, temveč —
(ajšid)

Hišica iz čiste svile,
težka ni stotinko kile;
dasi nima oken, vrat,
šel nekdo je vanjo spat.
(ekajp)

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

PRVA KNJIGA

POVEST DAVNIH DEDOV

27

Ozrla se je pogosto preko mize na Ireno. V njenem licu je bilo nekaj slovesnega in veličastnega. Še sence bridkosti in žalosti ni mogla zapaziti Teodora. Sedela je zamišljeno, noben dovtip ji ni privabil smeha na lice, ustnice se niso dotaknile kozarca, iz oči se ji je poznalo, da hodi in plove njena duša daleč od teh šumnih orgij.

Ko je Teodora večkrat pogledala Ireno, se je za hip zgrozila, kakor bi jo zapela vest. Spomnila se je, kako pojde drugi dan z vsemi navzočimi dvorjanicami, obdana z nimbom svetosti, v cerkev Naše Ljube Gospe, kako bodo vse povešale oči v največji sramežljivi nedolžnosti in se kropile z blagoslovljeno vodo ter zažigale dišeče kadilo pred ciborijem. Zgrozila se je in v vest jo je zapela. Ali to je bil samo trenutek — kakor se skrči tatu srce, ko seže v skrinjo po denar, če počí debeli pokrov. Strese se, ozre — in seže še z večjo predrznostjo prav do dna.

Teodora je bila naglo zopet dobre volje. Da bi podražila dvorjanke in Ireno zaeno, je dvignila zlato čašo in vzkliknila:

»Velika despojna, kraljica nimf, pozdravlja nocoj prvega tistega, ki ni delfin in ne Pozejdon, ki ni nimfa, ne mož ne ženska, ampak sveti menih sredi kipečega življenja. Mnoga leta Ireni!« Piščali in bobenčki so zadoneli, vsa družba je morala navdušeno klicati: mnoga leta Ireni, menihu. Od vseh prezirana je bila na mah od vseh čaščena. Kosali so se, kdo hitreje izpije na njeno zdravje, in vino je poplaskovalo kletve zavisti, ki so kipele v grla iz zlobnih src.

Irena se je dvignila in prišla, da se zahvali Teodori. Pripognila se je do tal, carica ji je ponudila roko, Irena jo je poljubila in šepetala:

»Velika despojna, menih bo prosil Krista za tvojo srečo!«

Teodora je družbo prisilila, ker je počastila Ireno, da so morali govoriti o njej. »Če izve patriarh za našega meniha, otme nam ga in ga naredi za diakona!«

Tako je govoril Azbad svoji tovarišici dosti glasno, da ga je čula Teodora.

»Episkop, vreden episkop bi bil menišč! Evangelije zna bolje ko dvorni pridigar Dioniz in psalter prebira vsako noč!«

Tako je odgovorila Teodora Azbadu, vendar obrnjena proti najmlajšemu in najbogatejšemu patriciju v Bizancu, ki je sedel ob njeni desnici.

Ker se je smelo govoriti ob taki priliki le šepetaje, so vsi razumeli odgovor carice. Zato je pogledala strupeno prek rame silno gizdava, pa malo lepa družica tankega častnika na Ireno in rekla:

»Prebira psalter, med stih pa se smučje kodri lepega barbara! Poznamo se, menišč!«

Irena ni segla po dateljnu in ni odgovorila zabavlji. Poprijela je besedo iznova nelepa gizdalinka in govorila častniku:

»Kako pohujšanje za sveto vero! Krščena, dvorjanka ljubi pogana!«

Tedaj je v Ireni zakipelo. Boj, ki je stiskal njeno srce ves večer, je pahnil v njeno lice rdečico, ustnice so se ji stresle in odgovorila je glasno:

»Boljše je njegovo poganstvo kakor tvoje krščanstvo.« Začutila je v tem trenutku v sebi moč, da bi se dvignila in splela bič kakor Zveličar ter mahnila po omizju: Pobeljeni grobovi, gadja zalega, ven, proč, hinavci, proč od Krista! Tresla se je, rdečica je izginila, v gorečnosti so ji pobledele ustnice. Stisnila jih je krčevito, da je zadušila, kar je vrelo iz duše. Tresoč se je stopila k Teodori in prosila: »Odpusti, despojna, menih' je bolan. Naj gre!«

Teodora se je začudila, toda drhtenje Ireninega života in blede lice jo je prestrašilo.

»Pojdi, počij, pokliči zdravnika! Kristus

s teboj!« Izginila je neslišno. Družba je čutila, da je umolknil nemi pridigar in prsi, polne strasti, so se oddahnile.

Azbad se je nagnil k Teodori, ugriznil se v ustnico, toda mirno in sladko izpregovoril:

»Despojna, ti si velela, da nadzira nocoj centurio Iztok stražo. Lepo in prijetno bo, ko ga pokratkočasi menih' s psalmi.«

Teodori so se zablistale oči in se zmračilo lepo čelo.

OSEMNAJSTO POGLAVJE

Iz bliskajočih se oči in mračnega čela je razbral Azbad učinek svoje opazke. Pretkan in vaje spletke je dobro poznal Teodoro, pa je sklepal že v hipodromu, da carica ni ravnodušna do Iztoka. Zavriskala je torej njegova duša, ko je rahlo zaslutil, da se dvigne v despojni ljubosumje. Prepričan je bil, da se mu posreči to vzbuditi, potem sta izgubljena oba, Irena in Iztok, on pa doseže največjo milost in neomejeno zaupanje.

Teodora je bila resnično vzbunjena. Ni še docela dozorel v njej sklep, da bi zaljubila Iztoka. Ali tako daleč jo je že gnala sla, da bi vsaj nobeni drugi ne privoščila njegove vroče ljubezni, ki je vrela iz tega divjega srca kakor hudournik iz skale sredi gozda. Razžaljena je bila tudi njena oholost. Da bi jo menih' tako varal, ta menišč, čigar čednost in po-

Balada o zmaju ki je goltal lepe žene

V vsaki sliki najdemo nekaj dobrega.
Običajno je to le dobra volja.

...škodoželjnost? — Če moški, ki ima hudo taščo, seznani svojega prijatelja s svojo svakinjo.

Lentov Len

Zamislila se je v Pavla, apostola naroc

senjorito Fiaméto,
mono Júlijo Pádeto,
opatico Agripino,
signorino Farnarino,
dono Lucijo di Rona,
pet sestic iz Avignona
in še tri sto trinajst dam...
ves ta pisani seznam. —

»Ali mi moreš posoditi sto šilingov?«
»Nemogoče; toliko denarja nimam nikoli pri sebi.«
»Pa doma?«
»Hvala! Vsi so zdravi!«

Ko je prišla Irena s sužnjo Cirilo v svojo sobo, ji je velela prižgati svetilko. Vsa trudna, razburjena, žalostna in otožna se je naslonila ob okno in se zagledala v jasno noč. Kako so se ji dvigale prsi, kako je vsrkavala čisti nočni zrak! Kakor bi se

jem Gospodov evangelij, na ulici pa ho-
dijo za Njegovim križem in sipljejo timi-
jan v zlate kadilnice. Toda vselej se j
iznebila neprijetnih misli, odpuščala je
kakor je odpuščal Kristus, sodila ni, d-
bi ne bila sama sojena. Nocoj je prišl
z drugačno, z mogočno silo. Spoznala je
da padajo nanjo zanke, da se zadržujejo
da jo vlečejo k tlom in da ne bo mogl
dolgo obstati: če se upre gnilemu dvoru
je izgubljena, če jo objame in omami po-

dov. Nena doma se ji je rodilo vprašanje, zakaj je ženska? Zakaj ni mož, da bi šla na dvore kakor Pavel in bi zaklicala: Ne smete! Šla bi z evangeliem na trg in bi govorila o ljubezni in odpustitvi. Šla bi k Zlatemu rogu, kjer tabore sužnji in bi jim oznanila blagovest... Njeno navdušenje je kipele, domišljija se ji je vznemirila, hodila je po pustih potih med divjimi narodi in širila blagovest in privedla jo je pot v domovino njene matere, do Slovenov. Tja bi šla, v gradišča in sela in plemenita srca bi sprejela evangeli, plemenite duše, kakor žejna zemlja rosne kapljice, duše, kakršna je Iztokova... Ob tem imenu je zadrhtela. Njene misli so se ustavile, kakor bi po dolgem potu prišle do smotra. Iztok! O, nisem Pavel, nisem mož, toda njega pridobim, njemu razženem temo. Čutila je s prvim dnem tiho nagnjenje do lepega barbara, a bal se je in morila je misli nanj. Sedaj se ji je namah zasvetila nova luč. Sedaj je občutila v sebi pravico in dolžnost do njega. Sedaj mu ne pojde več s pota. Iskala ga bo — pastirček izgubljeno ovco —, dokler je ne privede v hlev Gospodov. Nič več ne pomisli, kaj poreče dvor; še nalašč ji je mikalo, da bi kljubovala vsem, gorečnica...

»Dosti, Cirila! Poglej, ali so vrtovi prazni. Glava mi je težka. Izprehodim se, preden ležem.«

(Nadaljevanje sledi)

Čim manj češmina, tem več žita

Ko žito že dozoreva, se s strahom sprašujemo, ali bo ušlo nevarnosti, ki mu preti od nevidnega in skritega sovražnika, to je od rje. Ali ga bo ta bolezen zadnje dni pred zrelostjo stisnila ter zadušila? Rja utegne zmanjšati pridelek za polovico. Kaj pogosto se pripeti, da žito prav lepo kaže, saj stoji krepko razvito pokonci in klasi se že začno nagibati. Nenadoma pa se po bilkah pokažejo temnorjave lise in pege — črna rja posuje bilke s temno moko, da jo lahko kar obrišeš. Ne bom niti skušal preračunati te škode, kajti če zaradi rje zgubimo samo 10 % pridelka, potem vidimo, kakšno škodo povzroča v proizvodnji žita.

Črna rja

se loti pšenice, rži in ovsa, toda tudi ječmenu ne prizanaša. Glivica preprede celice listnih ploskev in listnih nožic, bilk in deloma tudi plev. Bolni rastlinski organi ne morejo opravljati svoje življenjske naloge. Posledica je, da se rastlina nepravilno razvija in zaostaja v rasti, zlasti pa se zrnje ne more redno razviti. Zato rodi žito le drobno zrnje ali pa se zrno sploh ne naliže — žito ne pljenja.

Življenje te glive je prav zanimivo. Gliva med svojim življenjem spreminja svojo zunanjo obliko. Še bolj zanimivo je, kako se seli od rastline do rastline in da na koncu spet pride na svojega pravega gostitelja, na rastlino, na kateri dela največjo škodo, kjer začne in konča svoj življenjski krog. Dovolj bo, če povemo, da

Črne rje ni tam, kjer ne raste češmin.

Češmin je vmesni gostitelj te glive in če češmina ni, mora gliva propasti ali vsaj zaostati v razvoju.

Nekateri ne verjamejo, da ima češmin takšen pomen za življenje žitne rje. Ne morejo si pač pojasniti zveze med češminom in pšenico. Žal pa je takšna povezanost in marsikdo se je lahko o tem sam prepričal. Lep dokaz smo doživeli, ko smo posejali žito na vrtu sredi mesta, kjer nedvomno ni bilo na kilometer daleč nobene češminovega grma; isto seme smo hkrati posejali tudi na polju, na prostem. Razlika med pridelkom tu in tam je bila kar ogromna. Zrnje na vrtu je bilo lepo

nalito in debelo, zunaj na polju pa drobno in lahko. Odtlej sejemo dragocene odbranke (sorte) samo na vrtu. Kjer pride do zdrahe, pravimo po francoski navadi: »Iščite žensko!« (ženska je kriva); če pa rja napade žito, pravim: »Iščite češmin«. Prav gotovo boste našli kje v bližini češminov grm. Ta pa je leglo, kjer se koti rja. Le oglejte si ga od blizu! Na listih boste gotovo našli rumene pege na spodnji in zgornji strani. Tu, v teh lisah je vrag doma. Iz tega pa lahko napravimo sklep: če uničimo češmin, preprečimo žitno rjo. Kako globoko bi si oddahnili, če bi se odkrižali te bolezni!

Češminove korenine lahko drago prodamo. Kupujejo jih tovarne, ki iz češminovega lubja izdelujejo zdravila. Toda tudi nabiralci zdravilnih rastlin češmina ne morejo zatreti. Preveč ga je in zelo je žilav. Ptice prenašajo češminove jagode in sejejo češmin naokrog. Izkopavanje grmov ni kaj prijetno, saj veje neprijetno bodejo; to delo je zamudno. Zdi se, da nima nobenega pomena začenjati velikega pohoda nad češmin, da bi češminovo grmovje izkopavali, ker vse to preveč stane. Torej moramo iskati drugih poti; teh je več.

Na splošno moramo razlikovati

posredno in neposredno zatiranje rje.

Najprej okrepiamo žitne posevke, da bodo proti rji kar se da odporni. To dosežemo, če ne sejemo žita na zaprtih legah, kjer ne piha veter, in nadalje na vlažnih in senčnih krajih. Pravilna priprava zemlje in osuševanje sta koristni; na zboljšani zemlji se tudi krepijo rastline. Sejmo sorte, ki zgodaj dozorevajo, in sejmo jih dovolj zgodaj. Tudi prejšnja rastlina — ki je rasla na isti zemlji pred žitom — vpliva na okužbo z rjo. Za peso, koruzo in krompirjem se rja ne razpase tako zelo kakor po rastlinah, ki zapuste v zemlji obilo dušika, kakor na primer stročnice. Enostransko neskladno gnojenje, zlasti premočno gnojenje z dušikom in morda še o nepravem času, poveča okužbo. Zadostna zaloga kalija v zemlji pa napravi rastline bolj odporne. Bolezen napade celo zelo odporne sorte, če je dušika v primeri s kalijem preveč. Fosforna kislina ima pri tem le manjši pomen, in sicer, da žito

počasneje zori, če je premalo fosforne kisline in je zato večja nevarnost, da postane rjasto.

Večji pomen imajo tudi plevelne trave, ki širijo rjo. Na njivi, ki je s pirnico zelo zapleveljena, rja močnejše pustoši kakor na čisti zemlji. Zatirajmo torej plevel, zlasti pirnico, da bo manj rje!

Že skoraj osemdeset let preskušajo razna sredstva, ki bi naj uničila glivico, povzročitelja rje — škropiva in prašiva, ki vsebujejo baker, živo srebro, železov sulfat, kainit, apneni dušik itd., v različni gostoti, količini in ob različnem času — toda doslej še brez večjega uspeha. Vzrok je ta, da so letni trosi glivice zelo trdoživi, in da ni mogoče na zorečem žitu uporabiti močnejših škropiv. Izmed okrog sto preskušanih sredstev se je v Ameriki za silo obneslo le posipanje žitnih posevkov z žveplom.

Uničujmo češmin

Kakor vidimo, ne pridemo rji do živega niti z neposrednim niti s posrednim zatiranjem bolezni. Torej se moramo spraviti nad gostitelja glivice — nad češmin. V Združenih ameriških državah so leta 1937 uničili okoli 450 milijonov češminovih grmov. S tem so dosegli lepe uspehe.

Češmin zraste do tri metre visoko; ima lepo rumene cvetne grozde, ki prav značilno diše. Plodovi so svetlordeče jagode. Les je pod lubjem rumen kakor kanarček. V apneni, topli in propustni zemlji najbolje raste. Če je v okolici le malo grmov češmina, krčenje ni tako težavno s sekiro in rovnico. Toda če izkopljemo grme, moramo to delo temeljito opraviti. Grm se namreč iz korenin hitro pomlaja in mladi poganjki so prav tako leglo bolezni kakor stari. Če pa je v sosesčini obilo češmina, je krčenje preveč drago.

V Nemčiji so dosegli prav lepe uspehe, ko so zatirali češminove grme s kemika-

lijami. Uporabili so razne kemične soli in škropiva. Soli, kuhinjska sol in kainit, ki so jih trosili okoli grma po pet do deset kilogramov, niso delovale v vseh primerih dovolj zanesljivo. Učinek je bil odvisen od zemlje, od padavin, od višine podtalne vode itd. Najbolje so se obnesla škropiva, in sicer hormonski pripravki.

Te pripravke so pomešali z dizlovim oljem. Vzeli so po tri kilograme pripravka in 97 kilogramov dizlovega olja. S to zmesjo so škropili po spodnjih koncih vej, nekako 50 do 80 cm nad zemljo, in po vseh koreninah nad zemljo — tako močno, da je od rastlin kapljalo. Uspešno so škropili vselej, kadar so bile veje pred škropljenjem suhe, če ni bilo snega okoli koreninskega vratu in če ni bila temperatura v času škropljenja pod ničlo.

Izkušnje uničevanja

Škropiv ne smemo pršiti ali razbliniti v meglo, ker bi tedaj veter laže zanesel škropivo na rastline, ki jim nočemo nič hudega, saj so nam koristne. Zato lahko tako uničujemo grme vsak čas, tudi tedaj, ko je vse naokrog zeleno. Grmi so zelo različne velikosti, zato je težko reči, koliko škropiva potrebujemo za vsak grm. Iz nemškihkušenj vemo, da so porabili povprečno 0,8 litra škropiva na grm. Za škropljenje enega grma so potrebovali po 15 sekund. Pravijo, da bi sicer porabili še manj škropiva, zakaj pri poskusu so odbirali samo nad 2 m visoke grme. Niso pa ostali samo pri majhnem poskusu, marveč so prešli že na obsežno poskusno uničevanje češmina. Pri tem so uničili 71.343 grmov; na grm so porabili za 0,49 nemške marke škropiva, v našem denarju okoli 3 šil., vsi stroški pa so znašali na grm 0,58 nemške marke. Poskus je bil popolnoma uspešen in je pokazal, da s škropljenjem češmina dosežemo strokovno in gospodarsko dober uspeh.

Največji je bil uspeh tam, kjer so se v boju zoper češmin združile sosedne občine, da je bilo področje za zatiranje češmina dovolj obsežno.

Steyr-tractor 80 in 80 a:

Oskrba in nega traktorja ter njegovih priključkov

Kako ugotovimo, če je okvir na plugu zvit? Večkrat se zgodi, da s plugom zademo pri oranju v skalo, korenino ali sličen trd predmet. Posledica je, da zvijemo okvir. Tak plug ne bo več pravilno pokladal brazd. Ugotoviti moramo, kje je okvir zvit. To najlažje napravimo, če plug postavimo na ravno ploskev (pod ali beton).

Ob zunanji strani plužnih desk položimo dolge late. Vsaka lata naj bo toliko dolga, da sega vsaj 1/2 m pred plužno glavo in prav toliko za njo. Obe lati morata biti na obeh koncih in v sredini enako oddaljeni. Če sta spredaj bližje, je desni gredelj zavrt na levo oziroma na desno. V tem slučaju je treba gredelj zravnavati pri kovaču, da dobi prvotno pravilno obliko.

Pomnimo tudi tole: Verige med vodilnimi drogovi in velčno prečko preprečujejo, da plug pri vožnji in obračanju ne zadeva ob zadnja kolesa. Kadar orjemo navarnost, morajo biti verige ohlapno pripete, sicer ne bi mogli pravilno naravnati širino brazde — plug ne bi oral dovolj široko.

Oskrba pluga je dokaj enostavna. Mažemo le os oziroma ležaj kolutastega črtala. Tri priključne zglobe, preko katerih je vezan plug k traktorju ne mažemo, če orjemo takrat, kadar je zemlja suha in če se praši. Prah se namreč nabira na mastne zglobe in povzroča še večje trenje in ribanje. Te zglobe pa lahko mažemo, če se pri oranju ne praši.

KOSILNA NAPRAVA

Kosilna naprava je pri traktorju Steyr pripeta k traktorju na treh mestih in sicer:

1. nosilec dvigalnega vzvoda
2. sprednji vzvod poteznega droga
3. zadnji vzvod poteznega droga.

Priključevanje kosilne naprave ponavadi ne dela težav. Važnejša je pravilna postavitvev že montirane naprave, predvsem kosilnega grebena.

Kosilni greben lahko postavimo na štiri različne položaje:

1. položaj za čiščenje
2. tričetrtinski položaj za obračanje in
3. transportni položaj (često pokoncu postavljen greben)
4. kosilni položaj.

Kosilni greben spuščamo iz transportnega položaja na nižje vedno počasi in postopoma, t. j. najprej na tričetrtinski položaj, iz tega na čistilni, nato pa na kosilni položaj.

Opozorilo: Pogon kosilne naprave naj bo vedno izključen, kadar imamo opravka okrog kosilnega grebena. Pri košnji ali stoječem traktorju, kadar je kosilna naprava v pogonu, naj se ne približuje nihče h kosilnem grebenu.

Pravilna namestitvev kosilnega grebena: Kadar kosimo v ravnini, naj bo greben tako postavljen, da nož (noževo rezilo) teče vzporedno s terenom. Če kosimo navzdol, naj bo greben nekoliko nagnjen naprej. Kadar pokosimo navkreber, pa naj bo greben nekoliko nagnjen nazaj. Če preveč nagnemo greben naprej v ravnem terenu, ne dosežemo nizko košnjo, nasprotno nož celo višje kosi, kakor če je postavljen vodoravno.

Pri košnji je važno, kako postavimo zunanjo ogrinjalo desko. Čim večja je trava, tem višje jo moramo postaviti, sicer nam odkošana trava pada na neodkošeno. (Se nadaljuje)

Z A G O S P O D I N J O I N D O M

Proti potenju je najboljšo sredstvo mehka voda

Nekateri mislijo, da je potenje samo neprijetnost, ki jim pokvari obleko in povzroča same nevšečnosti. Popolnoma pa pozabijo na veliko funkcijo, ki jo s potenjem opravlja telo. V resnici organizem, ki se ne bi potil, tudi živeti ne bi mogel. S potenjem telo ureja svojo temperaturo in izloča iz njega strupe. Pot zadobi zoprn vonj šele tedaj, ko pride na površje kože in se spoji s kisikom. A tudi ta zadeva ima svojo dobro stran. V znoju izumro vsi strupi, ki se nabirajo na površju kože in ki tako radi vdoro v telo in ga okužijo.

Človek, ki se redno poti, ima torej kožo vedno zavarovano pred škodljivimi strupi. Ni torej prazna trditev, da so ljudje, ki se redno in mnogo potijo, bolj zdravi kot tisti, ki se le bolj neradi pote. Potenje po obrazu je neprijetno, ker se koža sveti in se predvsem ženske tega zelo bojijo. V ta namen je dobro, če se po obrazu umijemo vsak dan s kakim dobrim medicinskim milom, ki kožo posuši. Tudi kumarična voda je v tem primeru zelo dobro zdravilo. Če se prekomerno potite pod pazduho, nikar ne uporabljajte potnic, ker se boste tako le še bolj potili. Razen tega potnice niso nič kaj higiene, ker jih ne moremo tako pogosto prati, kot bi jih morali. Edino in najboljšo zdravilo proti tej nevšečnosti je redno umivanje v vroči in izpiranje v mrzli vodi. Vsako drugo zdravljenje lahko škoduje. Tudi potenje nog je zelo neprijetno, ker nam kvarijo nogavice. V tem primeru si

moramo noge umivati vsak večer, če že ne po dvakrat dnevno s salicilnim milom. Če tega nimamo, pa vsaj v vodi, ki smo jo omeščali z boraksom, ali pa si noge umijemo v navadni deževnici, ki je, kakor znano, itak mehka.

Samo mokra krpa

Večkrat, kot si mislimo, utegne biti mokra krpa rešitelj pri kuhinjskih nevšečnostih, le vedeti moramo, kdaj jo uporabljamo. Če hočemo na primer ohraniti sveže meso do drugega dne, ga zavijemo v mokro krpo, ki smo jo prej pomočili v kis.

Kadar ne moreš spraviti potice iz posode, podloži mokro krpo. Trenutna ohlajitev povzroči, da pečenje odstopi od posode.

Če je tekočina v steklenici prevroča, zavijemo steklenico v mokro krpo, da se prej ohladi.

Če vlivaš vroč kompot v stekleno posodo, je nujno, da podložiš mokro krpo in jo svitkasto oviješ okoli spodnjega oboda posode. S tem preprečiš, da bi ti skleda počila.

Če hočeš hitro zlikati bombaž ali popelin, ga zavij v dobro ovlaženo frotirko in močno stisni. S tem dosežeš, da postane blago enakomerno mokro in se zelo dobro lika.

Zasedanje „Prijatelj narave“ v Celovcu

Pred nedavnim je v Celovcu zasedala avstrijska organizacija »Prijatelj narave« (Naturfreunde). To je močna turistično-prosvetna socialistična organizacija in šteje v Avstriji 375 krajevnih skupin s skupno 75.000 vpisanimi člani. Poleg tega ima organizacija mednarodni značaj ter je povezana v svetovni internacionali Prijatelj narave. V mednarodni organizaciji je vpisanih 250.000 članov. Na zasedanju v Celovcu sta bili po svojih predstavnikih zastopani organizaciji Prijatelj narave iz Švice in Bavarske. Med številnimi gosti so bili med drugimi navzoči tudi deželni glavar Wedenig, namestnik deželnega glavarja Krassnig, deželni svetnik Sima in direktor Urada deželne vlade Newole. V pričetku zasedanja je delegat in goste pozdravil zvezni predsednik Prijatelj narave Franz Winterer.

Deželni glavar Wedenig je kot predstavnik vodstva deželne socialistične stranke spregovoril zborovalcem pozdravne besede. V nadaljnjih izvajanjih je med drugim spomnil na pričetke organizacije proti koncu minulega stoletja. Vzporedno z delavskim gibanjem za izboljšanje življenjske ravni je raslo kulturno poslanstvo Prijatelj narave. Najbolj je organizacija posvečala svojo pozornost, kakor tudi danes, turizmu delavskega razreda, ki se je vedno bolj razmahnil s skrajšanjem delovnega časa in pravno ureditvijo dopustov. S turizmom je bila povezana prosveta ter se je tako rekoč v prosti naravi množično dvigala kultura delovnega človeka. Na ta način je bil nasproti monopolu turizma in kulture imo-

vitih slojev postavljen socialistični protitež.

Zastopnik švicarskih Prijatelj narave Escher je v imenu internacionalne organizacije naglasil pomen mednarodne povezave Prijatelj narave v raznih deželah. Z ustanovitvijo organizacij v Angliji in na Danskem se je mednarodno gibanje zelo ojačilo. V delovno področje Prijatelj narave spadajo še nadalje vprašanja krajšanja delovnega časa, vsestranske izobrazbe delovnega človeka, smotrnega turizma v času motorizacije ter mladinska vprašanja, kar vse se naj rešuje po socialističnih načelih.

Po resnem delu in razpravljanju na zasedanju je bila za zaključek v dvorani Delavske zbornice sproščena prireditev s pestrim sporedom. Delegatom in celovskim Prijateljem narave so nastopajoči v simboličnih slikah pokazali razne načine udejstvovanja te ustanove. Prireditev je bila v duhu prijateljstva in sosesčine treh narodov. Predvsem so temu dale pečat pevske skupine treh narodnosti. Zapel je dvojni kvintet Tržačanov italijanske pesmi, nadalje dvojni kvartet pevskega zbora boroveljske sindikalne zveze pesmi z nemškim besedilom ter skupina kotmirskih pevcev slovenske narodne pesmi.

Tudi ta večer je bil doprinos k zblizovanju in prijateljskemu sodelovanju narodov sosedov preko vseh narodnostnih in jezikovnih razlik, za kar se med drugim prizadeva tudi organizacija Prijatelj narave.

Celovec se je povezal z Ljubljano

Avtobusno podjetje v Ljubljani, SAP-Turistbiro, je v četrtek preteklega tedna vzpostavilo redno avtobusno zvezo med Ljubljano in Celovcem. Ob tej priliki je prispela v Celovec delegacija iz Ljubljane, ki ji je v hotelu »Sandwirt« priredil slavnostni sprejem župan mesta Peter Graf. Sprejema se je udeležil tudi deželni glavar Ferdinand Wedenig, predstavniki javnega in kulturnega življenja v deželi in zastopniki tiska. V pozdravnem govoru je Peter Graf omenil, naj bo ta nova progla prispevek k boljšemu odnosu in razumevanju dveh sosednjih narodov in tako v malem prispevek za mir v svetu.

Cloveštvo naj odločno nastopi proti atomskim poizkusom

(Nadaljevanje s 1. strani)

gijo in dobro voljo pristopimo k razorožitvi. Kajti cloveštvo je zelo zaskrbljeno zaradi priprav, ki potekajo danes glede oboroževanja, zlasti z atomskim in vodikovim orožjem, ki lahko pahne svet v novo tragedijo. Menim, da sedanja pogajanja v zadevi prepovedi poizkusov z atomskimi eksplozijami vendarle vzbujajo nekaj upanja, da bodo dosegli delni sporazum, če so se že odločili za razgovore in če je videti, da odgovorni ljudje menijo, da bi bila takšna vojna katastrofa, tedaj ureditve tega vprašanja ne bi smeli zavlačevati, marveč bi se morali kar najbolj odločno lotiti razorožitve.

Tito je tudi podčrtal, da kot laik meni, da imajo atomski poizkusi kvarne posledice na vsa živa bitja na svetu in da se bodo te posledice v prihodnje še stopnjevale, zato poziva vse cloveštvo, da odločno nastopi proti nadaljnjim atomskim in vodikovim poizkusom.

Glede Srednjega vzhoda je Tito dejal, da je tam položaj mnogo slabši kot pred dvema letoma in da tudi Eisenhowerjeva doktrina za arabski svet ni primerna.

Ameriški novinar je še vprašal Tita, kaj misli o besedah Bulganina in Hruščeva, da bo komunizem zavladal svetu. Predsednik je odgovoril, da na podlagi dosedanjih izkušenj kaže, da zahteva cloveška družba nove oblike svoje ureditve, vendar bodo te oblike različne v posameznih deželah.

V imenu jugoslovanske delegacije se je za pozdravne besede zahvalil podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Ljubljane Joško Gorjanc. Po sprejemu so povedli jugoslovansko delegacijo v okolico Celovca; na razgledno točko Piramidenkogel in okoli Vrbskega jezera.

Naslednji dan v petek pa je poštna uprava vzpostavila redno avtobusno zvezo med Celovcem in Ljubljano. Ta dan je delegacija iz Celovca bila gost Okrajnega ljudskega odbora Ljubljane.

Številno koroško delegacijo so že na Ljubelju pričakali predstavniki tujskoprometne zveze Slovenije in SAP-a. Pri sprejemu v Ljubljani pa je podpredsednik okrajnega ljudskega odbora ing. Klemenčič podčrtal pomen nove prometne zveze za poglobljanje prijateljskih stikov med Slovenijo in Koroško. Celovski podžupan Scheiber in prezident poštne direkcije dr. Rippel sta s svoje strani poudarila potrebo po čim boljših odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo. Med krožno vožnjo po Ljubljani so se koroški gostje ustavili v Križankah in na gradu, nato pa jim je ljubljanski župan dr. Dermastja priredil v hotelu Bellevue slavnostno kosilo. Po izletu v Kamniško Bistrico so se koroški gostje na večer vračali iz Ljubljane z najboljšimi vtisi o priskrbi gostoljubnosti in vidnem razmahu in napredku slovenske prestolnice.

Posebno vzgajališče za težko vzgojne

Delovna skupnost za javno oskrbo in mladinsko skrbstvo, kjer so zastopane vse avstrijske zvezne dežele, je imela minuli torek v Celovcu svoj občni zbor. Zasedanje je otvoril socialni referent koroške deželne vlade, namestnik deželnega glavarja Krassnig. V svojem nagovoru je pokazal na pomembno sodelovanje te delovne skupnosti pri pripravi potrebnih zakonov na tem področju. Deželni glavar Wedenig je naglasil velike zasluge, ki so jih nosilci javne oskrbe in mladinskega skrbstva doprinesli pri obnovi naše države. Na zasedanju so med drugim obravnavali vprašanje varstva mladoletnih zločincev in težko vzgojnih z napravo posebnega vzgajališča.

Visoka vročina, ponekod pa tudi nevihte

Ni samo pri nas huda vročina, ki je včasih že mučna, temveč tudi iz mnogih drugih krajev Evrope poročajo o rekordni vročini. Ponekod pravijo, da že dolgo ne pomnijo takšne toplote.

Ni najhujše, da se je v nedeljo, ko je vročina dosegla na Dunaju višek 33 stopinj, do golega slekla neka 28-letna ženska kar sredi ceste ter razmetala dele svojih oblačil med začudene, pa morda tudi radovedne pasante. Bržkone se ji je v vročini zmedlo, ker tudi policisti je ni so mogli pripraviti, da bi se spet oblekla. Skrbno so jo ovili v plašč in spravili na policijsko stražnico. Hujše je bilo, da sta dva človeka utonila, osem ljudi pa je podleglo sončarici.

V Belgiji je kazal v nedeljo toplomer 34 stopinj. Na Holandskem govore o vročinskem rekordu. Vročina je skoraj po vsej deželi dosegla 32 stopinj, ponekod pa tudi 35. Sončarica je zahtevala štiri smrtno žrtve.

V Parizu je temperatura znašala 34,6 stopinj v senci. Pravijo, da take vročine ni bilo že osemdeset let. Povzročila je nesrečne posledice. Zaradi sončarice je umrlo 12 oseb, utonilo pa jih je 41. Pri prometnih nesrečah, ko so bile ceste prepol-

ne avtomobilov, s katerimi so hoteli ljudje do rek in drugih voda, je 25 oseb izgubilo življenje. V Toulousu so zabeležili 80 primerov sončarice.

Visoka vročina je bila tudi v Angliji in če bi trajala dalje časa, bi spremenili tudi nekatere tradicionalne angleške navade. Neki sodnik je dovolil odvetnikom, da so zaradi vročine sneli lasulje.

Razumljivo je, da je vladala izredno visoka vročina tudi na Španskem in Portugalskem, kjer je bilo ponekod do 38 stopinj toplote. Temperatura se je sukala okoli 33 stopinj tudi v Pragi, Berlinu, Kölnu in na Švedskem. —

V Makedoniji, Bolgariji in Grčiji pa so razsajale hude nevihte, ki so porušile celo nekaj hiš. Tri osebe so izgubile življenje, deset pa je bilo ranjenih. Na planini je med nevihtami končalo mnogo ovac in več goveje živine. Voda je preplavila več vasi in poškodovala tobakova, riževa in druga polja. —

Ob obali Louisiane so funkcionarji civilne obrambe v Lake Charlesu ugotovili, da znaša število smrtnih žrtev zaradi orkana 246 oseb, pristavljajo pa, da bo število naraslo do 350.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 18.00 Sami slagerji — 19.05 Dober večer dragi poslušalci — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 6. julij:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Oddaja za letoviščarje — 15.45 Koroška dobrodošlica — 16.15 S sončnega juga — 17.10 Odlični izbor — 18.10 Za dobro voljo ob koncu tedna (slov.) — 18.45 Pri pevcih iz Weindorfa — 20.16 Utrinki iz različnih oddaj.

Nedelja, 7. julij:

6.10 Vesele melodije — 7.20 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Nedeljski venček melodij — 11.05 Veselo petje — veselo igranje — 13.00 Operni koncert — 13.45 O medvedu iz Karavank — 14.30 Pozdrav nate — 17.45 Glasbeno srečanje dežel — 19.00 Nedeljska športna poročila — 20.15 „Tujski promet“, glasbena veseliga — 21.10 Glasba zate.

Ponedeljek, 8. julij:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Sredi mojega srca ena pesmica zveni (slov.) — 16.00 Razgovor o knjigi — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Popoldanski koncert — 18.45 Za našo vas (slov.) — 20.16 Zabavni koncert — 20.45 Brati in razumeti — 21.00 Peter Anders poje priljubljene pesmi — 21.15 Iz Hamburga v novi svet.

Torek, 9. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Človek in vreme — 14.00 Poročila, objave. O vzrokih naglušnosti (slov.) — 16.45 Otroci, mi pojemo — 17.15 Popoldanski koncert — 18.25 Radijska prijateljica — 18.45 En mesec deželne politike — 20.16 „Don Carlos“, Verdijeva opera v štirih aktih.

Sreda, 10. julij:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Preljubno veselje, o kje si doma (slov.) — 16.00 Oddaja za žene — 16.20 Slavni umetniki — 17.15 Popoldanski koncert — 17.55 Govori UNESCO — 18.15 Pesmi in melodije iz Koroške — 18.45 Za ženo in družino (slov.) — 20.16 Iz novih suit — 21.00 Večerne melodije.

Četrtek, 11. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Avstrijci v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Naša pesem je roža, rdeča so kri (slov.) — 14.30 Letni časi v liriki — 16.00 Raj živali — 17.15 Popoldanski koncert — 18.45 Oddaja kmetijske zbornice — 20.16 Da strela ne udari — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 12. julij:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Domovina in čas — 14.00 Poročila, objave. Trdi orehi (slov.) — 16.00 Lepa pesem — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Mladinski koncert — 18.15 Oddaja za mladino — 18.25 O petju na Koroškem — 18.45 Napeve iz znanih oper poje Manja Mlejnik (slov.) — 20.20 „Fanta in Sia“, fantastično spletnje — 21.30 Vesele igra.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Vsak ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 11.00 ure oddaja na valu 202.1 m in 98.9 mHz.

Sobota, 6. julij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 6.40 Naš jedilnik — 8.05 Slovaške narodne pesmi — 8.25 Lepe melodije — znani napevi — 10.10 Zabavna matineja — 11.00 Za dom in žene — 16.00 Glasbene uganke — 18.20 Poje zbor Slovenske filharmonije — 18.45 Okno v svet — 20.00 Veseli večer — 21.00 Melodije za razvedrilo.

Nedelja, 7. julij:

6.00 Nedeljski jutranji pozdrav — 7.35 Zabavne melodije — 9.07 Slovenske narodne in umetne pesmi — 10.30 Javna glasbena oddaja — 12.00 Pogovor s poslušalci — 12.10 Opoldanski glasbeni spored — 13.30 Za našo vas — 14.00 Voščila — 16.30 Glasbeni mozaik — 17.30 Vžigalica pod posteljo (radijska igra) — 18.40 Vedre melodije — 20.00 Malo od tu in malo od tam.

Ponedeljek, 8. julij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Jutranji divertimento — 9.20 Za vsakogar nekaj lahke in zabavne glasbe — 11.00 Igra pihalna godba Ljudske milice — 11.25 Veseli zvoki — vesele pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Operetne arije — 13.30 Glasba za dober tek — 14.35 Voščila — 15.40 Valčki Johanna Straussa — 18.00 Kulturni pregled — 18.40 Mladinska oddaja — 20.00 Petar Konjovič: Koštana.

Torek, 9. julij:

5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci — 6.40 Naš jedilnik — 8.00 Veder jutranji spored narodnih pesmi — 10.10 Od melodije do melodije — 11.00 Za dom in žene — 11.15 Jugoslovanski solisti vam pojo in igrajo — 12.00 Za ljubitelje domačih viž — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pester operni spored — 18.00 Športni tednik — 20.00 Hrvatske narodne in umetne pesmi.

Sreda, 10. julij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Pisana paleta — 9.30 Za ljubitelje narodnih in domačih napevov — 11.00 Popularne orkestralne melodije — 12.00 Popevke, ki so osvojile svet — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Narodne pesmi iz Zagorja, Vojvodine, Slavonije in Srbije — 14.20 Turistična oddaja — 14.35 Naši poslušalci voščijo — 16.00 Koncert po željah — 20.00 Igra plesni orkester Radia Ljubljana.

Četrtek, 11. julij:

5.00 Melodije za dobro jutro — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Zbori in samospeli hrvatskih skladateljev — 9.20 Melodije iz filmov in operet — 11.15 Pesmi za naše male — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Glasbeni mozaik — 14.35 Voščila — 16.00 Z našimi solisti in skladatelji — 18.00 Četrtekova reportaža — 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 12. julij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Jutranji divertimento — 12.40 Koroški rej — 13.15 Tisoč taktov zabavnih melodij — 14.20 Zanimivosti — 18.10 Slovenske narodne — 20.00 Iz del cesarja Francka.